

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2015r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział II Cywilny-Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Janusz Kasnowski

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2015r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa

K. D.

przeciwko

Przedsiębiorstwu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda K. D.

od wyroku Sądu Rejonowego w Szubinie z dnia 11 września 2014r. w sprawie o sygn. I C 24/14

orzeka:

1 / zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że:

a/ zasądza od pozwanego Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz powoda K. D. kwotę 3 970,85 zł (trzy tysiące dziewięćset siedemdziesiąt i 85/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 9 sierpnia 2011r.;

b/ zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 717 zł (siedemset siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

2 / zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 490 zł (czteryście dziewięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 944 /14

UZASADNIENIE

Powód K. D. dochodził od pozwanego Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. zasądzenia kwoty 3 970,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 sierpnia 2011r. oraz zwrotu kosztów postępowania w sprawie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2014r. Sąd Rejonowy w Szubinie oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd ustalił, że w dniu 15.04.2010r. strony zawarły umowę handlową, w ramach której powód zobowiązał się sprzedać pozwanemu 20 ton rzepaku, w cenie 1060 zł za 1 tonę i w terminie do 31.08.2010r. Powód nie wywiązał się z zawartej umowy, bowiem dostarczył pozwanemu jedynie 4,21 tony rzepaku. Z tej przyczyny pozwany wystawił notę obciążającą powoda obowiązkiem zapłaty odszkodowania w kwocie 6 947,60 zł. Pismem z dnia 17.01.2011r. powód wystąpił do pozwanego z propozycją ugodowego załatwienia sprawy, w ramach której zobowiązał się odstawić do powódki zbiory pszenicy z 2011r. i zaproponował potrącenie jego zobowiązania z należności za pszenice, która dostarczy. W dniu 28.05.2011r. strony zawarły ugodę, w której powód w celu zwolnienia się z zobowiązania wynikłego z niewykonania uprzednio zawartej umowy handlowej na sprzedaż rzepaku, zobowiązał się do sprzedaży powódce zboża w ilości niezbędnej do rozliczenia niedostarczonej ilości rzepaku. W sierpniu 2011r. powód K. D. sprzedał pozwanej 24,49 ton pszenicy za kwotę 18545,67 zł, co zostało potwierdzone fakturami wystawionymi przez pozwanego. Z faktury VAT nr (...) z dnia 08.08.2011r. wystawionej na kwotę 8 239 zł wynikało, że pozwany potrącił uprzednio wyliczone odszkodowanie za niedostarczony rzepak kwocie 6 947,60 zł. W dniu 27.09.2011r. powód zakupił u pozwanego ziarno, z odroczonym terminem płatności, za cenę 2 976,75 zł.

W ramach oceny prawnej tych ustaleń Sąd Rejonowy uznał, że dla rozstrzygnięcia sporu zasadnicze znaczenia miała treść ugody zawartej przez strony w dniu 28.05.2011r. Stwierdził, że zamiarem powoda było potrącenie jego długu wobec pozwanej z należności przysługującej powodowi za zbiory pszenicy dostarczone pozwanemu w 2011r. Potwierdza to treść pisma skierowanego do pozwanego z dnia 17.01.2011r. zawierająca propozycję ugodowego załatwienia sporu oraz zeznania świadka D. S., który zeznał, że kwota wynikająca z noty obciążeniowej za niedostarczony rzepak miała zostać rozliczona w cenie pszenicy odstawionej w 2011r. Kwota ujęta w notce obciążeniowej stanowiła różnicę między ceną rzepaku ustaloną w umowie, a ceną zastępczego nabycia rzepaku przez pozwaną, a więc odszkodowanie, które mogło być potrącone z ceny pszenicy dostarczonej przez powoda w 2011r. Zatem naprawienie tej szkody było – zdaniem Sądu Rejonowego - celem zawartej ugody w dniu 28.05.2011r. Z tych zasadniczych przyczyn Sąd Rejonowy oddalił powództwo wniesione w sprawie. O kosztach postępowania orzekł po myśli art.98 § 1 i 3 kpc (zaskarżony wyrok wraz z uzasadnieniem – k.57 oraz 52 – 66).

W apelacji od wyroku, który powód K. D. zaskarżył w całości, domagał się jego zmiany poprzez zasądzenie od pozwanego kwoty dochodzonej pozwem wraz z kosztami postępowania za obie instancje według norm przepisanych, a ewentualnie jego uchylecia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu:

a/ naruszenie prawa materialnego, a dokładniej art.65 § 1 i 2 kc poprzez wadliwą wykładnię oświadczeń woli złożonych w treści łączącej strony ugody z dnia 28 maja 2011r., w szczególności w punktach 2, 3 i 4, a w konsekwencji niezasadne przyjęcie, że zgodnym zamiarem stron było rozwiązanie sporu przez potrącenie długu powoda względem pozwanego z przysługującym mu należności za dostarczone przez powoda zboże ze zbiorów w 2011r., w sytuacji, gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika odmienna interpretacja przez strony postanowień ugody tj. zwolnienie powoda ze wszystkich zobowiązań wynikających z wcześniejszej umowy, w przypadku wywiązania się z postanowień ugody;

b/ naruszenia przepisów postępowania, a dokładniej:

- art.233§1 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że zostało udowodnione co do zasady i wysokości wzajemne roszczenie odszkodowawcze pozwanego wobec powoda, i to wyłącznie na podstawie wystawionej przez niego i nie zaakceptowanej przez powoda noty obciążeniowej, przy braku jakichkolwiek dalszych dowodów;

- naruszenie art.328 § 2 kpc poprzez niewskazanie faktów, które Sąd uznał za udowodnione oraz dowodów, na których się oparł oddalając powództwo, w zakresie uznania za zasadny zarzutu potrącenia zgłoszonego przez pozwanego, w sytuacji gdy należność będąca przedmiotem potrącenia nie została przez pozwanego w zadem sposób udowodniona, w szczególności pozwany nie wykazał ani faktu powstania szkody w związku z niewykonaniem przez powoda umowy

z dnia 15 kwietnia 2010r., ani tym bardziej jej rozmiaru i związku przyczynowego między zachowaniem powoda a powstałą szkodą, przy jednoczesnym kwestionowaniu przez powoda noty obciążeniowej z dnia 22.10.2010r., w konsekwencji czego nie jest możliwe dokonanie oceny wyводу Sądu, który doprowadził do wydania zaskarżonego orzeczenia, przez co wyrok nie poddaje się kontroli instancyjnej.

Apelujący wniósł też o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z pisma pozwanego skierowanego do powoda z dnia 29.07.2011r. oraz z noty obciążeniowej z dnia 22.08.2011r. wystawionej omyłkowo i nie egzekwowanej przez pozwanego w związku z przyjęciem przez pozwanego niezgodnego z wynikającym z ugody terminu jej realizacji tj. do dnia 15.08.2011r. zamiast do 15.09.2011r.

W dalszej części apelacji skarżący przedstawił szersze uzasadnienie wyżej przywołanych zarzutów (k.75 – 83).

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania za II instancję (k.94 – 95).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda K. D. podlegała uwzględnieniu, jako uzasadniona.

Sąd Rejonowy dokonał w istocie właściwych ustaleń faktycznych w sprawie, niezbędnych do jej rozstrzygnięcia, a w konsekwencji Sąd odwoławczy przyjął je za podstawę także swego orzeczenia. W szczególności, co do faktu zawarcia przez strony w dniu 15.04.2010r. umowy handlowej na sprzedaż przez powoda rzepaku w określonej ilości, z czego się nie wywiązał i noty obciążeniowej z tego tytułu wystawionej przez pozwanego w dniu 22.10.2010r. na kwotę 6 947,60 zł, a także pisma powoda z dnia 17.01.2011r. z propozycją ugodowego rozwiązania sprawy i ugody zawartej przez strony w dniu 28.05.2011r. Sąd Okręgowy nie podzielił jednak oceny prawnej tych ustaleń faktycznych, a w konsekwencji wniosku końcowego, że roszczenie powoda zgłoszone w sprawie wobec pozwanego nie znajduje uzasadnienia. To stanowisko Sądu Rejonowego wynikło, jak zasadnie podniósł skarżący, z wadliwej oceny treści i skutków ugody zawartej przez strony z dnia 28.05.2011r. (k.9).

Za celowe uznać należy rozpoczęcie oceny apelacji od ostatniego zarzutu, w którym skarżący twierdził, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie spełnia wymogów art.328 § 2 kpc, a w konsekwencji nie jest możliwe dokonanie oceny wyводу Sądu, który doprowadził do jego wydania. Ta celowość wynika z tego, że ewentualne potwierdzenie zasadności takiego zarzutu wymusza w istocie na Sądzie odwoławczym uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i to bez potrzeby dokonywania oceny pozostałych zarzutów podniesionych w apelacji. Jednakże utrwalonym poglądem jest, a zatem nie wymagającym czynienia szerszego wyводу, że naruszenie art.328 § 2 kpc może stanowić usprawiedliwioną podstawę apelacji wyłącznie wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie spełnia wszystkich koniecznych elementów przewidzianych w przepisie albo zawiera tak kardynalne braki, które uniemożliwiają kontrolę apelacyjną. Tymczasem taka sytuacja w tej sprawie nie zachodzi. Sąd Rejonowy dokonał bowiem ustaleń faktycznych i wskazał w oparciu o jakie dowody, a także dokonał oceny prawnej tych ustaleń, której apelujący nie akceptuje, jako wadliwej i która legła u podstaw postawienia zarzutu naruszenia art.233 § 1 kpc, a zatem zasady swobodnej oceny dowodów. Posłużyła też do podniesienia zarzutu naruszenia prawa materialnego, a dokładniej art.65 § 1 i 2 kc poprzez wadliwą wykładnię oświadczeń woli złożonych w treści łączącej strony ugody z dnia 28 maja 2011r. Zatem wadliwa ocena dowodów wynikająca z braku zachowania poprawności logicznej, wykorzystania doświadczenia życiowego czy też zaniechania ich wszechstronnego rozważenia nie stanowi o naruszeniu wymogów art.328 § 2 kpc, a co najwyżej może świadczyć o naruszeniu innych przepisów procesowych, w szczególności art.233 § 1 kpc. Z tych przyczyn nie znajduje uzasadnienia ostatni zarzut apelacji powoda.

Natomiast za uzasadnione uznać należało pozostałe zarzuty apelacji, które zmierzały w istocie do wykazania, że w ugodzie zawartej w dniu 28.05.2011r. strony nie tylko określiły warunki sprzedaży pozwanemu przez powoda zboża (pszenicy i żyta) w 2011r., ale też zwolnienie powoda od zapłaty odszkodowania za niedostarczenie rzepaku w 2010r.,

o ile w 2011r. wywiąże się z dostarczenia umówionej ilości zboża. Z taką wykładnią postanowień ugody zawartej przez strony oraz oceną czynności towarzyszących, a dokładniej poprzedzających zawarcie ugody, należy się zgodzić.

Z niespornych ustaleń Sądu Rejonowego wynikało, że w dniu 15.04.2010r. strony zawarły umowę, w ramach której powód K. D. zobowiązał się sprzedać pozwanemu 20 ton rzepaku ze zbiorów w 2010r. i dostarczyć do dnia 31.08.2010r. (umowa – k.10). Powód dostarczył jedynie 4,21 ton (okoliczność też niesporna). W związku z niewykonaniem umowy pozwany wystawił w dniu 22.10.2010r. notę obciążeniową na kwotę 6 947,60 zł, z której dodatkowo wynikało, że dokonał zastępczego zakupu brakującej ilości rzepaku (15,79 ton) w celu wykonania zobowiązania wobec innego kontrahenta A.(...) (nota nr (...) – k.34). W następstwie takiego działania powód zwrócił się do pozwanego pismem z dnia 17.01.2011r., w którym stwierdził, że poczuwa się do wykonania uprzedniego kontraktu i prosił o zgodę pozwanego na spłatę zobowiązań po zbiorach pszenicy w 2011r., które zobowiązuje się odstawić do pozwanego i z uzyskanej należności będzie możliwe potrącenie jego zobowiązań. Prosił też, jeżeli to możliwe, o anulowanie części jego zobowiązania (pismo powoda – k.35). Dopiero po tych czynnościach pozwany i powoda strony zawarły umowę w dniu 28.05.2011r., której treść należy ocenić z uwzględnieniem tych wcześniejszych czynności i wyjaśnień powoda oraz zeznań świadka D. S. (pracownika pozwanego).

Z treści punktu pierwszego ugody wynika, że przedmiotem ugody jest uregulowanie sprawy niewykonania przez sprzedającego umowy handlowej nr (...) zawartej dnia 15.04.2010r., bowiem nie sprzedała pozwanemu 15,79 ton rzepaku, co spowodowało, że pozwany PW (...) sp. z o.o. nie wykonał również swoich zobowiązań wobec swoich kontrahentów. Ten zapis o niewykonaniu przez pozwanego swoich zobowiązań wobec innych kontrahentów pozostaje w sprzeczności z informacją płynącą z noty obciążeniowej z dnia 22.10.2010r. nr (...), w której pozwany wskazał, że dokonał zastępczego zakupu brakującej ilości rzepaku w celu wykonania zobowiązania wobec kontrahenta A. (...), a kwota odszkodowania ujęta w nocie stanowi różnicę pomiędzy ceną rzepaku wynikającą z zawartej umowy, a ceną zakupu zastępczego pomnożoną przez ilość niesprzedanego przez powoda rzepaku (por. – k.34). Z tej rozbieżności można wnosić, że skoro w ugodzie zawartej w dniu 28.05.2011r., a więc już po wystawieniu noty obciążeniowej, zawarty został zapis, że pozwany nie wykonał swoich zobowiązań wobec swoich kontrahentów, to w istocie oznaczałoby, że nie dokonał zakupu brakującej ilości rzepaku (niedostarczonej przez powoda) w celu realizacji swoich zobowiązań, a tym samym nie poniósł szkody w wysokości różnicy cen. Zatem już z tej przyczyny nie mógłby dochodzić od powoda zapłaty odszkodowania wyliczonego w sposób opisany w nocie obciążeniowej. Z kolejnego postanowienia ugody stron wynikało, że pozwany zobowiązał się do sprzedaży pozwanemu zbóż (zasadniczo pszenicy i żyta) po cenach rynkowych w ilości niezbędnej do całkowitego rozliczenia niedostarczonej ilości rzepaku, a zatem co najmniej w ilości 15,79 ton, a to w celu – jak wskazuje początkowa treść postanowienia – zwolnienia się z zobowiązania wynikającego z opisanej w ustępie 1 umowy handlowej. Zatem już z tych dwóch zapisów ugody wynika zgodne ustalenie stron, że jeżeli w 2011r. powód K. D. sprzeda pozwanemu zboże (pszenicę i żyto) w ilości nie dostarczonego rzepaku z uprzedniej umowy handlowej z 2010r., to zwolni się z zobowiązania wynikającego z tej umowy. Dopiero, gdy nie wykona tych nowych postanowień ugody, a więc nie dostarczy umówionej ilości zboża, to zgodnie z punktem trzecim ugody będzie zobowiązany do zapłaty na rzecz pozwanego odszkodowania, którego podstawą obliczenia będzie wysokość odszkodowania, które PW(...).sp. z o. o. będzie musiał zapłacić swemu kontrahentowi w związku z niewykonaniem swojego zobowiązania lub wartości zakupu zastępczego niedostarczonej ilości rzepaku przez sprzedającego, a zakupionego przez (...) na rynku (k.9). Ten zapis ugody, podobnie jak wcześniej przywołany zapis w jej punkcie pierwszym potwierdza też, że do chwili jej zawarcia pozwany nie zapłacił swoim kontrahentom żadnego odszkodowania w związku z niedostarczeniem przez powoda umówionej ilości rzepaku w 2010r., ani nie dokonał zastępczego zakupu niedostarczonej ilości rzepaku, a tym samym informacja zawarta w nocie obciążeniowej z dnia 22.10.2010r. nie była prawdziwa. Wreszcie zapis w punkcie czwartym ugody jednoznacznie stwierdza, że postanowienia niniejszej ugody zmieniają odpowiednio warunki umowy handlowej opisanej w punkcie 1 (a więc nr (...), zawartej w dniu 15.04.2010r.) i jej postanowienia regulują na nowo stosunki obu stron w zakresie wykonania zobowiązania umowy sprzedaży rzepaku (k.9).

Zatem - w ocenie Sądu Okręgowego - z przeprowadzonej wyżej analizy postanowień ugody z dnia 28.05.2011r. wynika, iż strony zgodnie ustaliły, że jeżeli pozwany K. D. sprzeda pozwanej w 2011r. zboże (pszenicę i żyto) po cenach

rynkowych i co najmniej w takiej ilości, w jakiej nie dostarczył rzepaku w ramach uprzedniej umowy handlowej nr (...) zawartej w dniu 15.04.2010r., to nie będzie musiał płacić pozwanej żadnego odszkodowania z tytułu niezrealizowania tej umowy. W tym stanie rzeczy za wiarygodne uznać należało zeznania powoda, że zawarł ugodę na dostarczenie zbóż w ilości niezbędnej do całkowitego rozliczenia niedostarczonej ilości rzepaku i że ugoda zawierała też postanowienia, że jak się z niej wywiąże, to anulowane zostaną wszelkie represje wynikające z niewykonania umowy handlowej na dostawę rzepaku (k.55 verte). W tych okolicznościach nie przekonują zeznania świadka D. S. (pracownika pozwanego), który stwierdził, że pozwany miał jedynie odebrać od powoda pszenicę i rozliczyć ją kwotowo do wysokości noty obciążeniowej za rzepak (k.55), tym bardziej, że do istnienia noty obciążeniowej nie nawiązano w żadnym punkcie zawartej ugody.

Z niekwestionowanych ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że pozwany wywiązał się z warunków ugody, bowiem sprzedał pozwanej w 2011r. łącznie 24,49 ton zbóż (pszenicy i żyta). Znajduje to potwierdzenie w fakturach wystawionych przez pozwanego o numerach: (...) z dnia 08.08.2011r., (...) z dnia 17.08.2011r., (...) z dnia 06.09.2011r. i (...) z dnia 15.09.2011r. (k.5 – 8). Jeżeli nawet przyjąć, że część zboża powód dostarczył pozwanemu z nieznacznym opóźnieniem, bo na początku września 2011r., to pszenicę w ilości 15,32 ton, a więc prawie równej ilości niedostarczonego rzepaku (różnica sięgała zaledwie 470 kg) sprzedał w dniach 08 i 17.08.2011r. tj. w terminie określonym w ugodzie. To oznacza, że powód K. D. wywiązał się z warunków zawartej ugody, a więc powinien był otrzymać zapłatę za dostarczone zboże i pozwany Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. nie miała podstaw do potrącenia z wynagrodzenia należnego powodowi kwoty odszkodowania określonej w notie obciążeniowej z dnia 22.10.2010r. w wysokości 6 947,60 zł. Powód przyznał, że zakupił u pozwanej pszenicę za cenę 2 976,75 zł, której nie zapłacił (faktura nr (...) z dnia 27.09.2011r. – k.13). Już w pozwie stwierdził, że ta kwota powinna zostać potrącona z należnej mu kwoty 6 947,60 zł. Stąd też dochodził jedynie zapłaty różnicy w wysokości 3 970,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia, kiedy pozwany dokonał niezasadnego potrącenia odszkodowania w kwocie 6 947,60 zł, co znajdowało uzasadnienie w treści art.481§ 1 kc. Zasądzenia należności głównej mógł się domagać na podstawie art.535§1 kc, jako zapłaty reszty ceny za sprzedane zboże.

Z tych zasadniczych przyczyn Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 970,85 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 sierpnia 2011r. (na podstawie art.385§1 kpc w związku z art.13§2 kpc). O kosztach postępowania w sprawie należnych powodowi od pozwanego orzekł po myśli art.98 § 1 i 3 kpc oraz art.108 § 1 i art.13 § 2 kpc). Ich wysokość w pierwszej instancji wyznaczyła opłata od pozwu uiszczona przez powoda w wysokości 100 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika (radcy prawnego) wraz z opłatą od pełnomocnictwa w łącznej kwocie 617 zł, zaś w drugiej instancji wysokość opłaty sądowej od apelacji w kwocie 190 zł (k.87) oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 300 zł. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika w obu instancjach Sąd odwoławczy ustalił zgodnie z §6 pkt 3 oraz §12 ust.1 pkt 1 w związku z §6 pkt 3 rozporządzenia Min. Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych...(j.t w Dz.U. z 2013r. poz.490).